

Uredništvo in uprav-
ništvo:
Ljubljana, Miklošičeva
cesta št. 6, II. nad-
stropje.
Oglasi po dogovoru.

RESNICA

Izhaja vsako soboto.
Naročnina:
za celo leto 10 K, za
pol leta 5 K, za
mesec 1 K.
Posamezna šte. 20 h.

Ko smo videli, da nas niti ne poslušajo, ampak s sumničenji in obrekovanji obkladajo, morali smo spoznati „znamenje, kateremu se bo zoper govorilo“.

Benedikt XV. o svojem prizadevanju za mir med narodi.

Resnica prihaja!

Kako potreben je bil naš list, se vidi najbolj iz tega, kakšno razburjenje je nastalo vsepovsod, ko se je izvedelo, da začne izhajati list, ki bo preko vseh predsodkov in skozi zadnje čase nagromadenih laži naravnost in brezobzirno povedal resnico in se ne ustavi pred terorizmom, ki je zatrl svobodno mišljenje.

Prvo je bilo, da so hoteli Resnico že pred rojstvom zadušiti. Terorizirali so tiskarno, napadali vsakoga, o katerem so si mislili, da je kaj z Resnico v zvezi, vse vire življenja so ji hoteli zamašiti. Celo denar so ponujali v velikih svotah, samo da bi preprečili Resnici prvi korak v slovensko javnost. Še preden je izšla, so jo že obrekovali in ji hoteli vzeti dobro ime.

Uspeh je pa bil ravno nasproten, kajti sedaj so ljudje šele čutili, da imajo po tolikem času praznega besedičenja v našem „velikem“ časopisju resnično potrebo po moški besedi.

„Resnica bo izšla“ — in kar zona je pretresla tiste časnikarje, ki hranijo že toliko časa naše ljudstvo s praznimi frazami. „Slovenec“ in „Narod“ sta z ljudmi, ki stojijo za njima, še prav ob rojstvu hotela izvršiti umor otroka, pa ni šlo. „Resnica“ je tu, in se več ne umakne.

S tem dejstvom naj računa vsa javnost! Danes ustanoviti nov list je vsled tehničnih težav stvar, ki se da izvršiti samo z največjo odločnostjo in z žrtvami. Mi smo pa to izvedli. Še več — mi pojdemo nevstrašno dalje na poti napredka in bomo vsem sovražnikom resnice in zapeljivcem ljudstva dokazali, da ima laž kratke noge tudi na Slovenskem, čim se le kdo dobi, ki se upa brez strahu vsakomu v obraz povedati svoje mnenje.

Torej pozdravljeni, naši naročniki ob Novem letu, ki naj nam prinese **zunanj in notranji mir!**

„Narodovo“ denuncijanstvo.

Junija 1914 je bil prestolonaslednik Franc Ferdinand s svojo soprogo vojvodinjo Hohenberg umorjen. Umorili so ju pristaši velesrbske propagande. Splošna žalost in ogorčenje nad hudodelskim početjem je zavladovalo pri vseh poštenih ljudeh. Izkazalo se je, da je aktivno velesrbstvo vrglo svoje mreže na vse jugoslovanske pokrajine in tudi Kranjska je bila osumljena. Vodstvo S. L. S. je tedaj v skrbi za blagor in dobro ime slovenskega ljudstva v naši deželi, izdalo meseca julija 1914 okrožnico na zaupnike S. L. S. naj poročajo o svojih opazovanjih glede velesrbske propagande v svojem kraju. „Slovenski Narod“ je o tej okrožnici že takrat takoj izvedel in se je nadnje znesel že julija 1. 1914. Uspeh te okrožnice je bil zelo povoljen in za našo deželo časten. Izkazalo se je, da je velesrbstvo imelo v naši deželi zelo malo korenin. Vsled tega je bilo načelniku stranke dr. Šušteršiču mogoče, kranjsko deželo ob času splošnih političnih preganjanj uspešno braniti. Njegovemu smotrenemu, previdnemu in odločnemu postopanju se je zahvaliti, da je bila Kranjska v tistih težkih časih rešena... Kranjski deželni glavar je pa šel še dalje. Če tudi že leto dni ni bil več načelnik dunajskega kluba, je vendar smatral za svojo plemenito dolžnost, braniti nedolžne žrtve političnega preganjanja v drugih jugoslovanskih deželah. Z vso odločnostjo in brezobzirnostjo, ne meneč se za svojo

lašno osebno varnost, je nastopil na merodajnih mestih zlasti za kruto preganjanje slovenske in hrvatske duhovnike iz Štajerskega, Koroškega in Primorja. Njegovemu nastopu se je zahvaliti, da so se tista kruta preganjanja kmalu ustavila in nedolžni mučeniki so se večinoma morali izpustiti iz ječ. Načelnik S. L. S. je šel tako daleč, da je na merodajnem vojaškem mestu izjavil, da je popolnoma solidaren z žrtvami in če so oni krivi, je tudi on kriv in tedaj zahteva, da se tudi njega kot „velel dajalca“ zapre!

Ob enem se je moral načelnik S. L. S. skozi vso to žalostno dobo bojevati za kranjsko deželno zastavo. Našo belo-modro-rdečo trobojnico, ponos naše dežele, so nam hoteli vzeti! Dr. Ivan Šušteršič jo je rešil. O tem bomo še več pisali.

Članom Katol. tisk. društva!

Kako dolgo bomo še trpeli da bo udrihal po nas list, ki ga mi vzdržujemo, list, ki smo ga mi dvignili kvišku!

„Slovenec“ je danes v rokah ljudi, ki ne poznajo ne takta, ne resnobe, urejujejo ga danes ljudje, ki nimajo nobene politične izobrazbe, v njem dajejo „lepe nauke“ politični otroci, možem, ki so osiveli v delu za narod. Naš list se izrablja danes za to, da nas v njem blatijo in terorizirajo najrazličnejši elementi.

„Slovenec“ je postal glasilo, v katerem smejo pod nedolžno obleko „izjav za de-

klaracijo“, udrihati po nas najbolj zagrizene liberalne občine. Liberalne občine nas v „Slovencu“ sramote, da nismo več niti Slovenci, ker si upamo imeti svoje prepričanje!

Ali ste brali umazano pisavo o nadškofu Stadlerju, kjer naš list podtika katoliškemu škofu nečedne nagibe? Ali ne pade tako pisanje tudi na nas, ki smo člani K. T. D.? Ali ni nevarno, da bo ljudstvo potem po vzgledu Slovenca tudi nam podtikalo take nagibe?

Ali ste brali oklic za „prenovljeno“ S. L. S., kjer se kaže na nas kot na nečisti element nekdanje S. L. S.? S. L. S. se je „izčistila“ se piše —! Mnogo članov K. T. D. je torej „nečisti element“!

Ali ste brali v 281. številki zlobno namigavanje, češ, da so gotove osebe vpile po Ljubljani: „Živela vojska!“ Vi, ki poznate moralo — ali je to pošteno? Ali ni to višek hujskanja — opravljanja, natolcevanja in podpihovanja? In to v teh težkih dneh, ko e ljudstvo že samo po sebi vse razburjeno!

Ali ste brali v 290. številki dopis uslužbenke našega društva, kjer nas naravnost imenuje izdajalce? „S. L. S. je vrgla iz sebe izdajalce“ — tako piše naša uslužbenka, ki sedi v uredništvu Slovenca. Uredništvo se iz nas naravnost norčuje, ko v drugi številki namigava, da se uredništvo (sic) ne strinja z obliko članka, ki ga je pisala oseba, ki sedi v uredniški sobi.

Ali ste brali v Slovincu razne sramotilne iztaze kot: „prodanec, izdajalec, propalica, kukavica“, ki so vsi več ali manj leteli tudi na nas?

Ali ste brali ponatisk onega sramotilnega članka iz „Mladosti“, ki je poln fanatizma, zavijanja in skoro blasfemičnih primerov?

Ali veste, da predsednik K. T. D. že nad pol leta nepostavno vodi društvo in noče sklicati nobenega občnega zbora? Ali veste, da samolastno odstavlja in nastavlja društvene odbore, ne da bi vprašal društveni odbor? Kdo more to prenašati?

Gospodje, člani K. T. D., na nas pade odgovornost, če vse to pustimo in prenesemo! Na čelo tega društva mora priti mož, ki bo društvo vodil po načelih, za katera je bilo ustanovljeno in s katerimi soglašajo njega člani.
Več članov K. T. D.

Letošnji državni zbor.

Dne 20. t. m. se je zaključilo letošnje zborovanje državnega zbora. Žalibog se ga nimamo prav nič veseliti. Z velikimi nadami smo pozdravljali ob sestanku poslanske zbornice „Jugoslovanski klub“ in pričakovali od njega uspehov za narod, za ljudstvo, Bridko smo se varali. Komaj je bil Jugosl. klub osnovan, je že eden članov, Tresić Pavičić izstopil iz kluba — brez tehtnih razlogov.

Prve dni junija je stal Jugosl. klub na višku. Tedajni položaj ga je spravil v središče političnega položaja. A vodstvo kluba te udobnosti ni znalo izkoristiti. Ravno nasprotno: Hitro je vse napravilo po svoji nespretnosti. Klub je začel delovati kot bistven del slovanskega bloka, ki je skupno s socijalnimi demokrati hodil z opozicijsko večino v zbornici. Ta večina je danes — bila: Najprej so se previdno oddaljili Poljaki. Ostali so še poleg Čehov Rusini. Toda kmalo so tudi leti spremenili svoje lice. Pri odločilnih glasovanjih, ko se gre za obstoj ali neobstoj vlade, glasujejo bukovinski Rusini za vlado, gališki Rusini pa se vzdržé glasovanja in pomagajo na ta način — vladi in staremu nemčursko-birokratičnemu zistemu, da se obdrži na površju.

Danes je Jugoslovanski klub skupno s Čehi osamljen v zbornici. Vpliv Jugoslovanskega kluba na vodstvo javnih zadev v Avstriji je padel pod ničlo. Nihče se zanj ne zmeni — še jugoslovanski minister ne, ki se prav nič ne briga za zatiranje našega naroda. Germanizacija na Štajerskem in Koroskem še ni nikdar tako cvetela, kakor v dobi prvega jugoslovanskega ministra. Celo italijanstvo gre v Primorju zopet v klasje pod zaščito vlade. Kamor pogledamo — nikjer ne vidimo napredka našega narodnega življenja, k večjemu nazadovanje. Nemška ali nemčurska birokracija, tudi na Kranjskem, dela po svoje. In jugoslovanski minister — kakor bi ga ne bilo! In „Jugoslovanski klub“ — kakor bi ga ne bilo! — Par dolgočasnih in nerodnih govorov — za stenografični zapisnik in za časopisje, kvintal „interpelacij“ za — makulaturo, to je vse. Uspeh pa povsod ravno narobe. — Od govorov in interpelacij ne more naš narod živeti, pred govori in interpelacijami tudi še nobena vlada ni zbežala.

„Jugoslovanski klub“ je zajadral v močvirje popolne neplodovitosti.

Naše ljudstvo pa ječi pod težo sedajnih razmer. Na eni strani čedalje hujše in brezozirneje rekvizicije — na drugi strani rastoče pomanjkanje, naraščajoča beda.

A časopisje se ne zmeni za vse to. V pestrih barvah kaže ljudstvu Potemkinove vasi, meče mu s polno pestjo pesek v oči in namesto pravice in kruha mu nudi — osebne hujskarije.

To je žalostna resnica. — Upajmo, da nam novo leto prinese kaj boljšega. Veliki smotri, ki so ugotovljeni v jugoslovanski deklaraciji z dné 30. maja 1917, niso po-

stavljene le radi lepšega, za vabo in očaranje — temuč za uresničenje. V ta namen je pa najnujnejše potrebna modra in odločna politična taktika, katero pri Jugoslovanskem klubu temeljito pogrešamo. — Modrost taktike je ravno tako potrebna kakor odločnost! Mi pa pogrešamo obojno. Mladostni skoki, igranje z ognjem hiper-radikalnih fraz, nikakor niso zamenjevati z resno, moško, smotreno odločnostjo. Poleg tega se pa nikdar ne sme pozabiti, da ljudstvo hoče tudi v sedajni dobi živeti! Ljudstvo ima pravico do življenja vsak dan, ne pa samo od tistega dne dalje, ko se komu zljubi, mu to pravico milostno priznati. Ljudstvo ima pravico do svojih domov in nič mu ne bo pomagalo, če se mu ta pravica prizna šele tedaj — ko bo dom porušen. — Kaj pomaga n. pr. kmetu, če se mu danes pobere semenski krompir ali zadnja bilka krme, in v zameno se mu ponudi štirinajst dni pozneje — interpelacija, kos papirja. Življenju pravice!

Pregled po svetu.

Mirovna pogajanja.

Dne 22. t. m. ob 4. popoldne so se v Brestu Litovskem na Rusko-Poljskem slovesno otvorila oficijalna mirovna pogajanja med Rusijo in osrednjimi silami.

Princ Leopold Bavarski, vrhovni poveljnik nemške vzhodne armade, je v svojem nagovoru izrazil nado, da bodo začetka pogajanja čimpreje privedla narode do osrečujočega miru.

Pogajanje vodijo: za Avstrijo minister vnanjih zadev grof Černin; za Rusijo A. A. Joffe; za Nemčijo državni podtajnik Kühlman; za Bolgarijo justični minister Popov; za Turčijo Haki paša. Vsak teh državnikov ima seboj štab svojih civilnih in vojaških sotrudnikov.

Iz dna srca izražamo goreče želje, da bi započeta pogajanja privedla do srečnega popolnega uspeha in da bi v bodoče zlasti med Avstrijo in slovansko Rusijo zavladal duh sloge in prijateljstva. Tesna zveza med Avstrijo in Rusijo nam zajamči mir in blagostanje.

Položaj na bojnih črtah.

Na vzhodu premirje.

Na Balkanu brezpomembne praske med Bolgari in njim nasproti stoječo narodno mešano armado (Francozi, Angleži, Srbi, Italijani in Grki.) — Uspeh je na strani Bolgarov.

Na Laškem prodirajo naši v gorovju med Brento in Adižo. Le ozek pas nižjega predgorja še loči naše junaške čete od gornjeitalijanske ravnine pri Bassanu. Ko bo ta pas prekoračen, stale bodo naše čete za hrbtom 3 sovražne armade ob reki Piave. Lahki so dobili francoska in angleška ojačenja ter združujejo vso svojo odporno silo v označenem gorovju, zavedajoč se, da se tam odločuje usoda piavske črte. — Pričakovati je v kratkem velikih dogodkov na tem bojišču.

Na Francoskem in v Belgiji nič važnega.

Na morju se brezobzirno nadaljuje vojna s podmorskimi čolni. Posledice se zlasti na Angleškem težko občutijo.

Ruska revolucija. Središče odpora proti miroljubni Leninovi vladi je postala takozvana Ukrajina t. j. takozvana „Mala Rusija“, katere središče je mesto Kijev. Prebivalci so Rusini, iste narodnosti kakor naši gališki Rusini ali Ukrajinci. Pred meseci že so ruski Ukrajinci proglasili svojo lastno republiko, vpostavili lastno vlado in zbrali ukrajinsko vojaštvo. Sedaj je videti, da je miru sovražna ruska struja, ki stoji

pod angleškim vplivom in je kakor se trdi, od Angležev podkupljena, preložila težišče svojega delovanja v Ukrajino in upa s pomočjo Rusinom razbiti moč Leninovih bolševikov. — Toda ogromna večina ruskega naroda in armade stoji očitno na strani Lenina, ker ruski narod hrepeni po miru. Vsled tega je upati, da se Lenina vlada obdrži na krmilu. Ukrajinci so že začeli nekoliko odnehavati. Tudi kozaški general Kaledin, ki se je uprl Leninovi vladi, se naslanja na Ukrajince, ravno tako Kerenski, bivši ministrski predsednik Rusije, ki je zbežal iz Petrograda, ko je Lenin prišel do oblasti. Na strani Ukrajincev stoji tudi cela stranka „kadetov“. Kadeti stoje popolnoma pod angleškim vplivom in hočejo za vsako ceno nadaljevati vojsko. Zato kujejo podprti z angleškim denarjem, neprenehoma zarote zoper Lenina in njegovo vlado, da preprečijo mir. Njim se je udal tudi Kerenski, ki je bil popred socijalist. Najznamenitejši voditelj kadetov je Miljukov, ki je bil v prvi revolucionarni vladi minister vnanjih zadev. — Skratka: vsi vojni hujskači na Ruskem, se sedaj pod angleškim vodstvom naslanjajo na Ukrajince. Ni pa izključno, da Ukrajinci še v pravem času spregledajo nečedne spletke. Vsekako je videti, da se stališče Lenine vlade čedalje bolj utrjuje in zato je tudi upravičena nada, da bo kmalu z Rusijo sklenjen mir. — Potem bodo vsi vojni hujskači postavljeni enkrat za vselej — na hladno, četudi vživajo čudno ljubezen „Slovenca“.

Češko-slovaška armada — na Francoskem! Iz Pariza se poroča, da je francoska vlada izdala ukaz, ki odreja ustanovitev samostojne češko-slovaške a made pod francoskim poveljstvom. Ta armada se bo bojevala pod lastno zastavo — zoper osrednje sile (!) Angleški listi poročajo, da ta armada obstoja iz takih čeških in slovaških vojakov in oficirjev, ki so se bili svojedobno prostovoljno udali Rusom in Srbom, da šteje skupno 120.000 mož in da je priznana od vseh sovražnih zaveznikov.

Verski odpadniki — v češki armadi. V takozvani „češki brigadi“, ki se je bila ustanovila na Ruskem iz čeških vojnih ujetnikov, se širi versko odpadništvo. Mnogo častnikov in moštva je prestopilo v pravoslavno rusko cerkev, tako n. pr. ves 3. polk, ki sestoji do 60% iz visokošolcev in pa 3. bataljon drugega polka „češke brigade“. Ta brigada se je bojevala v ruskih vrstah proti nam. — Nedavno je pa prišla iz Petrograda vest, da namerava Lenina vlada to „brigado“ razpustiti.

V laški komori (državnem zboru) v Rimu so bili pred kratkim burni prizori. Škandalni, so bili od vojnih hujskačev uprizorjeni proti bivšemu ministrskemu predsedniku Giolittiju. Ta je na sumu, da je prijatelj miru. Zato so ga vojni hujskači zmerjali z izdajico in obmetavali še z drugimi psovskami. Hotel je govoriti, pa ga razgrajali niso pustili do besede. Hrup je trajal pol ure. — Giolitti je stal ves čas tih in miren sredi tulečih junakov. Seja se je prekinila. Šele ko se je seja zopet otvorila, je Giolitti mogel govoriti. Povedal je, da je za splošen mir.

V francoski komori v Parizu preganjajo ravno tako „izdajice“, kakor v Rimu. — Kot „izdajica“ velja vsak, ki je na sumu, da je — za mir! Sedaj so se vrgli na bivšega ministr. predsednika Caillaux-a (beri Kajó). — Gonjo vodi sedanji ministrski predsednik Clémenceau (beri Klemansó). Caillaux-jev „greh“ obstoji v tem, da se je drznil z nekaterimi inozemci zgovarjati se o možnosti svetovnega miru. — Stvar se utegne jako zanimivo razviti.

Tudi na Angleškem imajo „izdajico“! Piše se Landsdowne (beri Lansdavn) in

je lord, blvši minister. Njegov „greh“ je, da je pred kratkim obelodanil javno pismo v tem smislu, da bi se naredil čim preje konec prelivanja krvi in upostavil časten svetovni mir. — In to naj bi bilo izdajstvo!!

Rumunija, ki se je dala preslepiti od obljub ententnih politikov, je prišla vsled dogodkov na Ruskem v najžalostnejši položaj. Žrtvovala se je za entento in sedaj jo vse zapušča. Ugledni rumunski politiki iščejo stika s centralnimi vlastmi, da bi rešili, kar se še rešiti da.

Vrednost našega denarja je padala v nevtralnem inozemstvu odkar je vojska. Po laškem porazu se je pa stvar obrnila in vrednost našega denarja raste na vseh inozemskih nevtralnih mestih od dne do dne. V enakem razmerju raste tudi vrednost nemškega denarja. Vrednost laškega denarja je pa padla. To so dobra znamenja, ki kažejo, da se položaj našega cesarstva na nepristranih nevtralnih mestih presoja ugodno.

Avstrijski državni zbor je končal svoje letošnje delovanje dne 20. t. m. in se zopet snide sredi januarja.

Pri nas doma je bil glavni dogodek zadnjega časa, da je izšla „Resnica“. Udarila je kakor bomba. — Skozi črne oblake laži prodirajo sedaj tudi pri našarki resnice. In lažnjivcev je strah. — — —

Jugoslovansko vprašanje.

Od kmečkih občin sklenjene izjave se množe. O enodušnosti slovenskega ljudstva v vprašanju zedinjenja vseh Jugoslovancev se ne da domiti. To je ves narad jasno dokazal. Časopisje, vsemu na čelu „Slovenec“, nam obeta takojšnje uresničenje. V parlamentarnih krogih pa se stvar ne premakne naprej, in zdi se, kakor bi se že lotevala malodušnost ravno tistih, ki so poklicani od naroda, da nam izvojujejo jugoslovansko zedinjenje. Takega odnehanja ne dopuščamo. Mi odločno kličemo poslanecem jugoslovanskega kluba, da naj vztrajno in neomahljivo stojijo v neizprosni boju do konca!

Poslanec Hladnik in jugoslovanska deklaracija.

Izrek poslanca Hladnika o jugoslovanski deklaraciji, ki smo ga v zadnji številki „Resnice“ priobčili, je vzbudil veliko ogorčenje. Ljudstvu se zdi kar nemogoče, da bi se slovenski državni poslanec res tako izrazil.

Mi pa smo hoteli izvedeti čisto resnico in smo šli stvari do dna. Dobili smo vpogled v zapisnik seje Kmečke zveze za dekanijo Trebnje. Tu podajemo poverjeni izvleček iz zapisnika seje.

Seja kmečke zveze za dekanijo Trebnje dne 4. novembra 1917.

„Kot druga točka se je razpravljalo o jugoslovanskem vprašanju. Predsednik povdarja, da se povsod pripisuje temu vprašanju največji pomen. Tudi mi bi bili radi temeljito poučeni. Vpraša torej državnega poslanca:

1. V kakem stadiju je sedaj jugoslovansko vprašanje? 2. Vedno slišimo: To je naš minimum. Kaj je potem maksimum? 3. Ker se tako zagotovo pričakuje uresničenje, so li gospodje poslanci temeljito premislili, kakšen bo notranji ustroj Jugoslavije in kakšno razmerje do drugih? 4. Kdo nam bo pomagal, da se Jugoslavija doseže? Koliko zanesljivih prijateljev iz drugih narodov imate za to?

Gospod poslanec je odgovoril, da jim je enkrat Krek o tem nekaj pravil. Toda Krek je sedaj mrtev. Glede minima se je le poslanec Korošec tako izjavil nasproti

nekemu časnkarju. Sicer pa vsi vemo, da ne bo nič iz tega.“

Tako sejni zapisnik. Ostrmeli smo, ko smo čitali ta zapisnik. Torej tako govori član jugoslovanskega kluba, in sicer zanesljiv in zvest pristaš klubove politike, v političnem društvu proti odbornikom, izvoljenim od njegovih volilcev! Kakšne misli morajo po taki izjavi nastati med narodom? Kmečke občine z vso vnemo sklepajo resolucije za ustanovitev jugoslovanske države, državni poslanec pa izreče pred zastopniki ljudstva, do „vsi vemo, da iz tega nič ne bo!“ Kdo je tisti, ki „to ve“? To hočemo pa mi izvedeti, ki stojimo z odločno voljo na zahtevi, izraženi v deklaraciji z dne 30. maja. Poslanec Hladnik je stem izrazom postavil ves jugoslovanski klub v domnevo, da so poslanci jugoslovanskega kluba tisti, ki nimajo vere, da je kaj upanja na uresničenje jugoslovanske države, dasi se to vsak dan našemu ljudstvu z vso gotovostjo zatrjuje, in mi to od njih zahtevamo!

Naj klub izpregovori jasno besedo o izjavi poslanca Hladnika! Naj da klub resen odgovor na vprašanja, ki jih stavi Kmečka zveza za dekanijo Trebnje!

Srbski državni poslanec o jugoslovanski deklaraciji.

Dr. Krekovega pogreba v Ljubljani se je udeležil tudi dalmatinski državni poslanec, Srb Vukotič. Pri tej priliki se je razgovarjal z raznimi slovenskimi in hrvaškimi poslanci o vspehih in nevspehih jugoslovanskega kluba; rekel je, da nam je jugoslovanska deklaracijska politika več škodila kot koristila. Ta Vukotič je član jugoslovanskega kluba! Nek klubov tovariš je Vukotiču prav odločno ugovarjal, ta pa je ostal z vso odločnostjo pri svoji trditvi. — Ali mislijo nekateri gospodje iz jugoslovanskega kluba, da je deklaracija z dne 30. maja samo igrača, samo prazna puhlica?! Našemu kmečkemu ljudstvu se gre tu za najsvetejše in najresnejše ideale in zahteva, da bodo jugoslovanski poslanci vsi od prvega do zadnjega prešinjeni iste resnosti!

Dr. Korošec in „Frankovci“.

V zadnjem času tekmujejo razni slovenski časniki v sramotanju hrvaških „Frankovcev“. Kedo so ti „Frankovci“? To so hrvaška stranka, ki se sama nazivlje „Čista stranka prava“, stoji na pozitivnem krščanskem stališču ter odklanja vsako politično sodelovanje s Srbi. V teh dveh točkah se razločuje od drugih hrvaških strank. Mi se v marsičem s to stranko ne strinjamo, vendar se nam pazdi, da noben „Frankovec“ ne zasluži sramotenja, če si upa misliti z lastno glavo. Tako sramotenje je najbolj neopravičeno, če prihaja od ljudi, ki so svoj čas enako mislili kakor „Frankovci“. Danes so „Frankovci“ za zedinjenje vseh Hrvatov in Slovencev v lastnem hrvaškem kraljestvu pod žezlom Habsburžanov.

Za jugoslovansko deklaracijo niso, ker zahtevajo, da se nazivlje nova država Hrvatska in da se v tej državi čutijo Srbi kot hrvaške državljane. Zaradi tega jih „Slovenec“ in „Slovenski Narod“ kakor tudi dr. Koroščevo štajersko časopisje sramoti in psuje. Zanimivo bo pa sedaj slovenskemu svetu zvedeti, da je načelnik jugoslovanskega kluba, dr. Korošec mel dne 19. maja 1917, torej enajst dni pred deklaracijo od 30. maja, važen političen posvet na Dunaju z raznimi „Frankovci“ ter je z njimi vred podpisal sledečo deklaracijo:

Dne 19. maja 1917 v prostorih avstrijskega političnega društva pri dogovoru o „jugoslovanskem vprašanju“ navzoči gospodje (slede

imena) izražajo soglasno svoje prepričanje, da je za trajen mir neobhodno potrebna zadovoljiva rešitev balkanskega vprašanja.

Da pa bo mogla habsburška monarhija začeti s pomirljivo in privlačljivo politiko na Balkanu, smatrajo Slovenci in Hrvatje za neobhodno potrebno, da se trinajstoletna državna in narodna osebnost hrvaškega naroda v vsakem oziru varuje, v kateri namen bi bilo potrebne priznane pravice hrvaškega naroda tako-le vrediti:

1.) Takoj zediniti ves hrvaški in slovenski narod pod žezlom Habsburžanov v popolnoma samostojno državno enoto, potem

2.) takoj izvesti enakopravnost med zedinjenim hrvaškim kraljestvom in kraljestvom ogrskim.

Tako je bil dne 19. maja t. l. dr. Korošec še „Frankovec“? Važno je, da se je tega posveta na Dunaju vdeležil in gorenjo izjavo tudi podpisal — pokojni dr. Krek!

Dnevne vesti.

Jugoslovanski minister, kje si? Na Koroškem in slov. Štajerskem se germanizacija brezozirno nadaljuje. Iz Koroškega je zginil še zadnji slovenski notar v Pliberku. Na Koroškem se je sploh zatrlo skoro vse slovansko-narodno kretanje. Na Štajerskem ni mnogo boljše. Celo na Kranjskem se šopiri nemškonacionalstvo bolj kot kdaj popred v vseh državnih uradih. **Kaj pa dela jugoslovanski minister Žolgar?** O njem se ne sliši prav nič. Uspehov njegovega „dela“ ne opazimo nikjer. In Jugoslovanski klub k temu — molči! In vsi „jugoslovanski“ listi, s „Slovencem“ na čelu — molče! Kako to? Minister Žolgar je slovenski liberalce, to pove vse. Pred liberalcem se spremeni Jugoslovanski klub in v katoliški tiskarni izhajajoči „Slovenec“ v moluska. „Slovenec“ ima le pogum in junaštvo, metati kamenje na skušene katoliške može.

Državnemu poslancu Josipu vitezu Pogačniku! Na moje prijazno vprašanje v zadni številki „Resnice“ ste v „Slovencu“ odgovorili: „Nikdar nisem ne pošiljal ne dajal fml. Krausu nobenih tajnih poročil“.

Iz Vašega odgovora sklepam, da ste velik formalist. Treba je tedaj da se dobro razumeva. Vi pravite, da niste nikdar pošiljali tajnih poročil fml. Krausu. Ne rečem, da ste pošiljali poročila, ki so bila formalno označena kot „tajna“ in da ste jih naslavljali na osebo fml. Krausa. A vi ste pošiljali službena poročila na poveljstvo jugozapadne fronte. Ta poročila so za javnost ostala tajna. Dobil jih je pa vselej v roke fml. Kraus, ker je bil šef generalnega štaba jugozapadne fronte. Za vsebino teh poročil se gre. Ali bojda niste „nikdar pošiljali ne dajali nobenih poročil“ poveljstvu jugozapadne fronte, ko je bil fml. Kraus ondi načelnik generalnega štaba?

Janez Nadležnik.

Plemenita konkurenca „Slovenca“ in „Slov. Naroda“. „Slov. Narod“ ni mogel dolgo zdržati, da bi bil dostojnejši kot v katoliški tiskarni izhajajoči „Slovenec“. Podla sumničenja in lažnjivi napadi na dr. Šušteršiča v „Slovencu“, niso dali miru gospodi v narodni tiskarni. In reš, posrečilo se jim je skoraj, da so prekosili „Slovenca“. Dr. Šušteršiču, ki se je podal dne 4. decembra — četudi njegov dopust še ni bil potekel — na Dunaj, da odda svoj glas zoper vlado, podtika „Slov. Narod“ da je delal na Dunaju z vlado politične kupčije. Ne vemo, kaj bi bolj občudovali, predrzno lažnjivost ali gorostasno

neumnost. Eno je drugo vredno. Dr. Šusteršič je šel nalašč na Dunaj, da glasuje zoper vlado in zato ga je — po „Narodovem“ — vlada plačala. — — — Kaj pa je potem s tistimi poslanci iz „Jugoslovanskega kluba“ ki so se umaknili glasovanju zoper vlado? Naj to blagovoljno pojasnita „Slov. Narod“ in v katoliški tiskarni izhajajoči „Slovenec“! —

Prelat Andrej Kalan koncem leta 1916 in koncem leta 1917. V zadnji številki lanske „Vzajemnosti“ piše prelat Kalan na strani 130 doslovno: ... „Ne bodimo kakor kmečki očanec, ki drži do osemdesetega leta gospodarstvo v rokah, da se mu sin postara; tak dom v kratkem potem razpade.“ Te besede je nameril na tedanjega načelnika S. L. S. dr. Ivana Šusteršiča. Sedaj pa poglejmo dejstva! Dr. Šusteršič je bil rojen dne 29. maja 1863; bil je torej koncem leta 1916 star dobrih 53 let. Prelat Kalan pa se je porodil dne 2. decembra 1858; dopolnil je torej ta mesec 59 let. Sedaj pa čujte! Triinpetdesetletni dr. Šusteršič je bil lani po sodbi prelata Kalana že prestar za načelnika S. L. S.; danes pa devetinpetdesetletni prelat Andrej Kalan po svojem lastnem prepričanju ni čisto nič prestar za isto mesto.

Podla gonja. „Slovenec“, seveda tudi njegov vredni tovariš „Slovenski Narod“, prinašata razne „izjave“, v katerih se na grd način blatita poslanca dr. Šusteršič in Jaklič. Izrazi so večinoma posneti iz člankov „Slovenčevih“. Dognalo se je že v mnogih slučajih, da so ti takoimenovani „občinski sklepi“ umetno narejeni, da ali ni bilo sploh nobenega občinskega sklepa ali pa da je kdo v naglici pod kako pretvezo podtaknil pod „jugoslovansko“ deklaracijo še strupen skrit napad. Jugoslovanski prelat Kalan vse to seveda s slastjo ponatiskuje. Glejte tem „Jugoslovanom“ na prste, možje pri občinah!

Za kmečko stranko. „Slovenec“ piše 17. dec.: „Deželni zbori in odbori v naših deželah samo z novimi davki in bremenami, ki so prikrojene v korist meščanov, industrijalcev in bogatašev, ovirajo napredek in razvoj kmetijskega stanu.“ Ali je prelat Kalan prespal vsa leta nevrudnega dela, v katerih je kranjski deželni zastop zakonodajno in upravo prevstrojil, v kolikor je mogoče v delokrogu deželne samouprave, v smislu kmečkih zahtev? In zakaj je sedaj prelat Kalan s svojim „Slovencem“ najhujši nasprotnik kmečke politične stranke, če je prepričan, da mora kmečki stan dobiti še močnejšo organizacijo?

„Ljubljanski zaupniki“ prelatove stranke se odlikujejo po tem, da imajo v Ljubljani samo toliko volilcev, kolikor sami glav štejejo. In teh je tudi zelo malo, kar je pričal zadnji „zaupni shod“, katerega je prelat naročil, ker je hitro potreboval nove — resolucije. S takimi manevri pa nobenemu razsodnemu človeku ne bo zamazal oči. Ti ljudje so bili pri hudem volilnem boju v Ljubljani vedno lepo skriti in so se kazali k večjemu le od daleč. Kljub temu nas prav veseli, da so se ti ljudje tam kjer stanujejo, pričeli vsaj nekoliko gibati. Najprej bodo v volilnem boju v Ljubljani morali pokazati koliko so vredni, potem jim bomo na deželi zaupali!

Ceno reklamo oskrbuje „Slovenec“ raznim svojim zvestim. Je nekaj otročjih ljudi, ki se jim dopade, če vidijo svoje ime tiskano. Takim je sedaj „Slovenec“ odprl svoje predale. Tu bereš podpis mladina, ki protestira proti temu, da mu je bil poslan oklic S. K. S.; tam zopet pozivlja s polnim podpisom drug mladina „Slovenčeve“ bralce,

naj spoštujejo voljo svojega knezoškofa, pozabi pa, da je ravno on napravil svojemu višjemu pastirju vse polno britkih ur, ker njegove volje ni upošteval; potem se podpisuje pod zabavljice na S. K. S. župan, kateremu so ljubljanski kavarniški politiki poslali svoj literarni proizvod v podkrižanje in objavo i. t. d. To so seveda silno zanimive dnevne vesti, ki utegnejo „Slovenec“ pridobiti še veliko takih naročnikov, ki se radi vidijo „tiskane“.

„Slovenec“ o nadškofu dru. Stadlerju. „Slovenec“, ki se tiska v podjetju „Katoliškega tiskovnega društva“ piše o velikem hrvatskem nadškofu dru. Stadlerju, da je izdal svojo deklaracijo za zedinjenje vseh Hrvatov, ker mu je ogrska vlada za več milijonov odkupila par hiš v Sarajevu. S temi je baje dr. Stadler plačal svoje dolgove. To vedo v uredništvu „Slovenca“! Z drugimi besedami očita „katoliški“ list katoliškemu nadškofu, ki je vse svoje življenje in premoženje posvetil in podaril cerkvi in in narodu, ki je v službi cerkve osivel kot mučenik svojega prepričanja, neznačajnost, umazano podkupljivost ter izdajstvo svojega naroda. Proti takim napadom je vzel v zaščito dr. Stadlerja hrvatski liberalni list „Obzor“. Ta piše: „Če s tega stališča razmišljamo o stvari, ne bomo s toliko besnostjo, fanatizmom in neprenosljivostjo obsojali onih, ki mislijo po drugi poti koristiti narodu, nego hočemo braneči svoje, spoštovati tudi njihovo stališče... Izdajica je še le oni, ki iz umazanih namenov prodaja svoj narod sovražniku!“ Dalje zatrjuje „Obzor“, da je dr. Stadler neskončno zvišen nad tako nizkotnimi sumničeni. — Tako liberalni list! Člani našega tiskovnega društva bodo morali skrbeti, da bo „Slovenec“ o katoliškem nadškofu vsaj toliko dostojno pisal kakor liberalni „Obzor“!

Junaštvo profesorja Jarca in tovarišev. „Slovenec“ v svoji 292. številki zatrjuje z vso resnostjo, da je vsled interpelacije „naših vrlih poslancev Jarca, dr. Benkoviča in tovarišev“ armadno poveljstvo vendar uvidelo, da je neumestno našo slovensko domovino še nadalje ohraniti v vojnem ozemlju, in da je vsled tega „rešeno vprašanje vojnega ozemlja na Kranjskem, Štajerskem in Koroškem“. — Kdo se ne smeje? Da smo prišli iz ožjega vojnega ozemlja, se imamo zahvaliti le temu, da je bil Lah na bojnem polju premagan in se je bojišče premaknilo na italijanska tla. Gospoda Jarc in dr. Benkovič imata za to ravno toliko zaslug, kakor vsak drugi, ki sedi za pečjo, med tem, ko drugi svojo kri prelivajo na bojišče. Kaj pravijo k takim razlagam vojski in strelskih jarkih? Junaštvo na papirju je lažje, kakor trpljenje na bojišču.

K imenovanju srednješolskih ravnateljcev. — Letos so bila izpraznjena štiri mesta srednješolskih ravnateljcev. Najbolj kritično je seveda mesto ravnatelja ljubljanske realke, ki je nastanjena v poslopju kranjske hranilnice in katero smatrajo Nemci nekako kot svojo. Ko je šel vladni svetnik Junowicz v pokoj, se je nameravalo začasno vodstvo izročiti kar dr. Binderju. Takoj ko je to zaslutilo, sta dr. Lampe in dr. Pegan kot člana c. kr. deželnega šolskega sveta storila najodločnejše korake in sta to preprečila. Vsled tega dr. Binder niti prosil ni za ravnateljsko mesto. Vladni kandidat je bil potem dr. Tertnik iz Gradca, rojen Ljubljančan, izprašan tudi za slovenski učni jezik, a odločen nemški nacionalc. Kandidat slovenske večine dež. šolskega sveta za ravnateljsko mesto na realki je bil dr. Bevk, že enajst let ravnatelj na realki v Idriji. Tega je tudi deželni šolski svet postavil na prvo mesto v terni. Ravnateljsko vprašanje

je bilo torej v prvi vrsti politično in bi bila dolžnost Jugoslovanskega kluba, da se potegne za slovenskega kandidata, tembolj, ker mu je dež. šolski svet s stavljenom terno dal tako dobro podlago. Če ni bil imenovan Slovenec, je to le uspeh Jugoslovanskega kluba. Učni minister Cviklinski se sploh topot ni držal predlogov deželnega šolskega sveta, ker je bil imenovan celo ravnatelj, ki ni bil niti v terni dež. šolsk. sveta. Vsled tega je vložil dr. Lampe v seji dež. šolskega sveta protest proti temu, da je deželna vlada započela korake, ki pomenijo skrajno preziranje predlogov deželnega šolskega sveta

Deželni gospodarski svet je imel samo enkrat sejo, sedaj pa spi. Kje tiči vzrok? Ali mogoče gotovim gospodom ni dovolji, da se jih je pozvalo, naj predložijo obračun podružnice vojničnega prometnega zavoda. Merodajni činitelji se na to nikakor ne smejo ozirati, ampak naj skličejo takoj sejo, ker je potreba, da tudi deželni gospodarski svet govori o rekvizicijah, posebno sena, ki so pogibelj našega kmeta.

Laž na laž kupičijo naši nasprotniki z namenom sejati nezaupanje in tako razbiti naše vrste. Sporočite vsako sumničenje, vsako tako agitacijo „Tajništvu Slovenske kmečke stranke“ v Ljubljani. Naznanite natančni naslov tistega, ki je širil kake take očitke in zabeležite tudi priče. Laž bo imela kratke noge.

Iz raznih krajev na deželi se nam poroča, da komisionarji Vojnočitnega prometnega zavoda begajo ljudi z agitacijo proti kmečki stranki. Vojnočitni prometni zavod je vendar državna ustanova in mi kmetje imamo o njem svoje posebno mnenje, ki mu ga bomo že še povedali. Prepovedujemo si, da bi ljudje, ki so vojaščine oproščeni radi te službe, in ki nam niso prav nič prijetni, svojo moč kazali na tak način in pri tem še širili hujskanje, ki ga je tako že preveč v deželi. Take ljudi treba odstaviti in jih poslati tje, kamor spadajo!

Okrajšanje sodnih obravnav in več prostosti strankam pri zaslišavanju. Pravosodni minister je izdal odlok, s katerim se naj sodno postopanje kar moč okrajša. Obtoženec se naj bolj prosto zagovarja in se ga naj z vprašanji ne moti, tudi pričam se naj da prostost, da čisto po svoje svojo reč povedo brez siljenja, da se naj omejujejo na bistvo ali da se na nje pritiska, da morajo govoriti v gotovem sporedu ali da se jih moti z vprašanji. Tudi glavne obravnave se naj ne zavlačujejo.

Ko prečitata „Resnico“ pošljite jo svojim znancem na bojišče, da tudi ondi prežene z gotovimi nameni raztresene laži.

Zadnje vesti.

Božična pogajanja v Brestu Litovskem. Rusi so se z zastopniki osrednjih sil zedinili glede glavnih mirovniških točk, ki se dajo kratko sledeče izraziti: Nobenih nasilstev in aneksij, nobene gospodarske vojske, nobenih vojnih odškodnin! Ti pogoji se naznanijo državam entente, ki se ima v desetih dneh izjaviti o njih. Rok poteče dne 4. januarja. To je veliko božično oznanilo narodom vojskujočih se držav.

V državah entente se bori naraščajoče mirovno razpoloženje z vojnimi hujskači. V Rimu je med govorom socialističnega Morganija zunanji minister Sonnino udaril z roko po mizi in zaklical: Nobenega miru brez Trsta!

Papež Benedikt XV. je v božičnem nagoru zopet obsodil sovražnike miru in javno pokazal, da izhaja vojna strast iz cerkvi sovražnega tabora.